

Les actituds lingüístiques: nocions generals

III Jornada de Dinamització Lingüística

Palma, 4 de novembre de 2019

Les atituds* lingüístiques: nocions generals

Històries de vida (per
escalfar motors...)

***Atitud**, del llatí APTITUDO, a través de l'italià *attitudine*, forma adaptada també per altres llengües del nostre entorn, com l'anglès i el francès (*attitude*) o el portuguès (*atitude*).

Les actituds lingüístiques: nocions generals

Continguts de la presentació:

1. Què són les actituds? Què són les actituds lingüístiques?
2. Quina és la naturalesa de les actituds?
3. Quina relació hi ha entre les actituds dels individus i el seu comportament real?
4. Es poden modificar les actituds? I els comportaments?

1. Què són les atituds? Què són les atituds lingüístiques:?

L'atitud és una disposició psíquica que organitza l'experiència de l'individu, orienta els seus mecanismes de percepció i el predisposa a reaccionar d'una certa manera davant determinats aspectes discriminables del seu entorn (una altra persona, un objecte, una institució, un fet, etc.). Les atituds contenen un factor avaluador important i situen l'individu, respecte de l'objecte, sobre un contínuum que va des de la posició més favorable a la més desfavorable.

1. Què són les atituds? Què són les atituds lingüístiques:?

Objectes sobre els quals es poden projectar les atituds:

- una persona o un grup de persones
- un comportament (prendre anticonceptius, emprar el transport públic...)
- una institució
- un hàbit (fumar, beure...)
- una opció política
- una actuació política
- etc.

1. Què són les atituds? Què són les atituds lingüístiques:?

Parlam d'*atituds lingüístiques* quan l'objecte sobre el qual es projecta l' actitud és algun aspecte relacionat amb el llenguatge natural humà.

1. Què són les actituds? Què són les actituds lingüístiques?

Exemples d'actituds lingüístiques:

- actituds cap a una varietat lingüística
- actituds cap a l'ús d'una varietat lingüística en un context determinat
- actituds cap a les persones que parlen una determinada varietat lingüística, o cap a aquesta varietat com a identificador d'un grup humà
- actituds cap a comportaments lingüístics concrets
- la intel·ligibilitat lingüística
- actituds cap a trets lingüístics concrets
- actituds sobre l'adquisició d'una llengua
- actituds cap a les polítiques de foment de l'ús de la llengua
- etc.

2. Quina és la naturalesa de les actituds?

Dues visions de la naturalesa de les actituds:

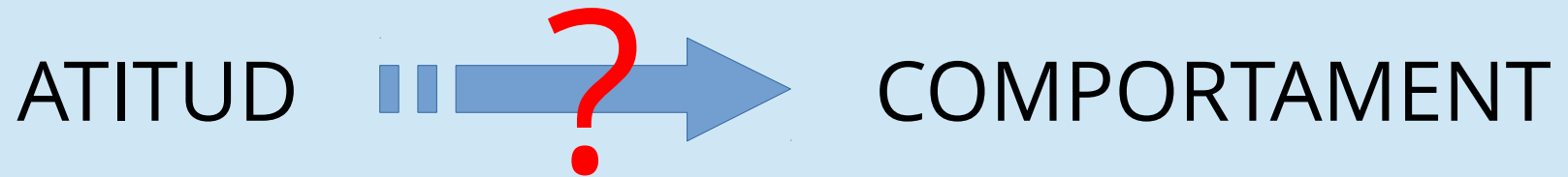
- ➔ L'actitud entesa com a binomi estímulo-resposta: davant un determinat objecte (que seria l'estímul) l'individu reacciona d'una manera determinada.
- ➔ L'actitud entesa com la combinació de diversos components interrelacionats:
 - Component cognitiu
 - Component afectiu
 - Component conatiu

2. Quina és la naturalesa de les actituds?

Un exemple: l'actitud sobre l'aprenentatge de l'anglès

- Component **cognitiu** (creences sobre l'aprenentatge de l'anglès): l'anglès és una llengua útil per a la meva feina; l'anglès t'obre moltes portes; l'anglès té una gramàtica senzilla; les persones que saben parlar anglès són més cosmopolites; l'anglès és una llengua d'abast internacional, etc.
- Component **afectiu**: m'agrada com sona l'anglès; em sentiria bé si pogués entendre les lletres de les cançons en anglès que m'agraden; estudiar anglès em produeix plaer; m'agraden les novel·les d'Ian McEwan, etc.
- Component **conatiu**: enguany tenc intenció d'apuntar-me a una acadèmia d'anglès.

2. Quina relació hi ha entre les actituds dels individus i el seu comportament real?

3. Quina relació hi ha entre les actituds dels individus i el seu comportament real?

Factors que influeixen en la relació ATITUD (predisposició interna) -
COMPORTAMENT (acció executada):

- ✓ El grau d'especificitat de l'objecte (el vincle entre l'actitud i el comportament és més fort quan tant l'una com l'altre es mesuren al mateix nivell d'especificitat).
- ✓ El contacte directe amb l'objecte de l'actitud (la coneixença de primera mà pot modificar les creences inicials).
- ✓ Les expectatives respecte del comportament de l'altre (en el cas d'actituds referides a aquest comportament).
- ✓ El context social immediat.
- ✓ Les normes socials (com, per exemple, les normes que regulen la selecció de codis...).
- ✓ Etc.

4. Es poden modificar les actituds lingüístiques? I els comportaments?

Teoria de la coherència (*consistency theory*)

Els individus procuram que les nostres creences, les nostres valoracions i sentiments i el nostre comportament siguin coherents. És a dir: hom cerca actuar d'acord amb el que pensa i amb el que sent.

Quan no hi ha coherència entre els tres components (hi ha *dissonància*), l'individu malda per tornar a una situació d'equilibri.

4. Es poden modificar les actituds lingüístiques? I els comportaments?

Parlant A

Creences: el català és la meva llengua i és la llengua pròpia de les Illes Balears; aquí gairebé tothom entén el català; emprant el català contribueix al manteniment de la llengua i facilita l'aprenentatge de la llengua als altres.

Valoració/emoció: m'agrada parlar en català i em sent bé quan hi parl, perquè em fa sentir autèntic; parlar en català arreu és positiu per a la meua comunitat i per a les persones vingudes de fora.

Comportament: parl en català sempre i arreu.

Coherència dels
tres components

Parlant B

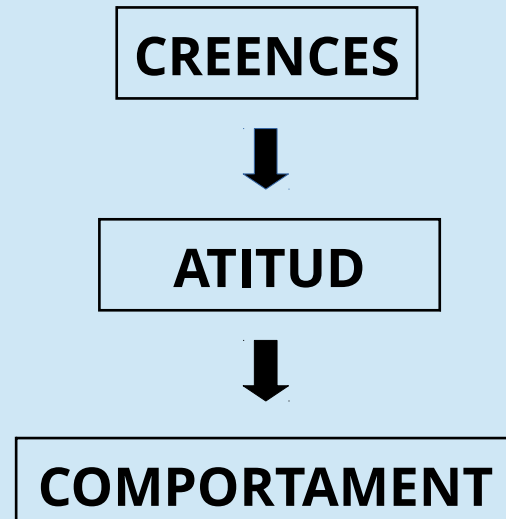
Creences: el català és una llengua domèstica; el castellà el parla moltíssima gent arreu del món i tothom a les Balears l'entén; emprar el català amb qui no el parla és un doi, perquè segurament ni t'entén i, a més, és de mala educació; el que importa és la comunicació.

Valoració/emoció: ser bilingüe està molt bé; no tenc sentiments negatius quan deix de parlar en català; és positiu parlar en la llengua de l'interlocutor perquè així es facilita la comunicació.

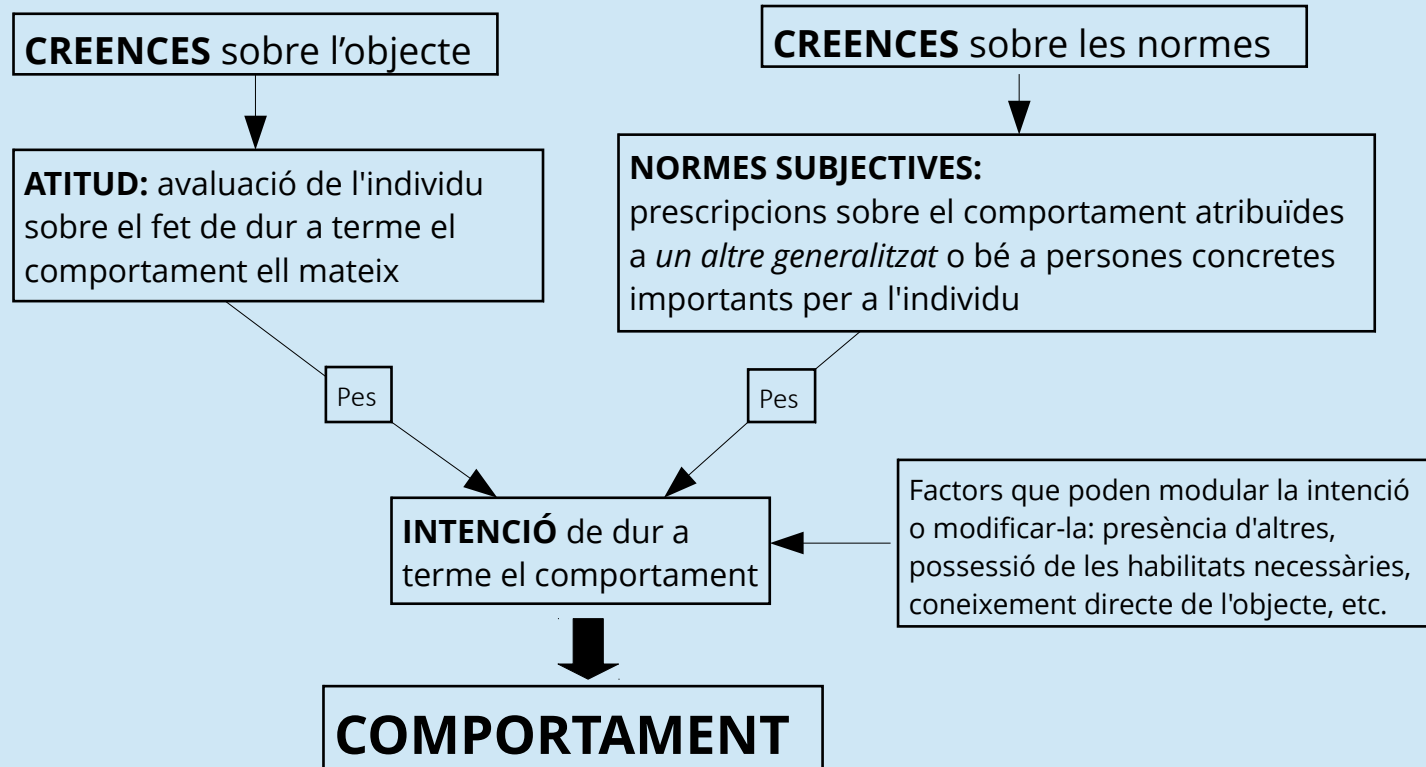
Comportament: adapt la llengua a la de l'interlocutor.

Coherència dels
tres components

4. Es poden modificar les actituds lingüístiques? I els comportaments?

4. Es poden modificar les actituds lingüístiques? I els comportaments?

4. Es poden modificar les actituds lingüístiques? I els comportaments?

Algunes qüestions que cal tenir en compte a l'hora de dissenyar una estratègia de modificació del comportament lingüístic:

- Per induir el canvi de comportament cal modificar les creences que fonamenten l'actitud (sobre les conseqüències de dur a terme el comportament) i les creences que fonamenten les normes subjectives (sobre les expectatives dels altres).
- Cal treballar l'actitud referida a l'execució del comportament que es vol modificar.
- Un mecanisme per modificar les creences és la *comunicació persuasiva*: informació consistent en arguments més evidències.
- Aquesta informació ha de captar l'atenció del destinatari i ser comprensible per aquest, que l'ha d'acabar acceptant.
- Cal tenir en compte el perfil de la font d'informació (credibilitat, autoritat, legitimitat, afinitat).
- L'estratègia de canvi d'actitud s'ha d'adaptar al perfil actitudinal de cada col·lectiu sobre el qual es vol intervenir.

Les actituds lingüístiques: nocions generals

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ!

Les actituds lingüístiques: nocions generals

III Jornada de Dinamització Lingüística

Palma, 4 de novembre de 2019